

DIN REALIZĂRILE FOLCLORISTICII NOASTRE

Din activitatea Institutului de Istorie Literară și Folclor al Academiei R.P.R.

În țara noastră folclorul este prețuit și iubit de popor. Regimul de democrație populară sprijină cu grijă culegerea și valorificarea creațiilor artistice populare, iar guvernul pune toate mijloacele materiale necesare la îndemâna celor ce le cercetează.

Culegerea, studierea și valorificarea folclorului se fac în primul rînd în Institutul de Folclor din București, care aparține Ministerului Culturii. În afară de acesta, importante cercetări de folclor se fac și în cadrul Academiei R.P.R. la Institutul de istorie literară și folclor din București, la filialele din Cluj și Iași ale Academiei, și la Societatea de științe istorice și filologice.

Institutul de istorie literară și folclor, al cărui director este Academician Gh. Călinescu, are o secție de folclor de a cărei activitate se îngrijește I.C. Chițimia.

Pornindu-se de la principiul că Institutul trebuie să devină un centru de coordonare a muncii teoretice în domeniul istoriei literare, și să atragă în jurul său cît mai mulți intelectuali, au început din anul 1951 să se țină la sediul din Bulevardul Republicii ședințe publice de comunicări și discuții la care au luat parte numeroși literați, cercetători, profesori și studenți cu preocupări de specialitate. Din aceste dezbateri s-a desprins clar linia științifică ce o urmează institutul în studierea literaturii populare. Scopul urmărit este să se alcătuiască o mare frescă a istoriei literaturii românești. Pentru împlinirea lui se simte nevoia alcătuirii unor monografii și a unor lucrări de sinteză, menite să orienteze studierea literaturii românești după principii noi.

Ținuta lucrărilor, adică: « *interpretarea științifică în spirit marxist-leninist pe temeiul unui material pozitiv, bine verificat, iar nu erudiția în sine și goana după inedit* », (așa cum a fost arătată chiar de direcțiunea Institutului¹, se vede limpede atît în comunicările publice amintite sau în cele ținute în sesiunile secției a VIII-a a Academiei R.P.R., cît și în articolele publicate în revista *Studii și cercetări de istorie literară și folclor*². Roade ale unei migăloase munci de cercetare a materialelor din bibliotecă, lucrările făcute în cadrul Institutului alcătuiesc o documentație prețioasă și stabilesc poziții teoretice noi în cercetarea literaturii noastre.

Pentru a ilustra aceste poziții și în domeniul folclorului, Institutul Academiei a hotărît să publice o *Antologie de literatură populară* din care s-au tipărit pînă acum două volume³, îngrijite de un colectiv de specialiști. Despre primul volum s-a vorbit în presă cînd a apărut. Al doilea conține cincizeci și cinci de basme alese cu grijă din vechile colecții tipărite și din publicații periodice, așezate — deși nemărturisit — într-o anumită ordine ce sugerează și o preocupare de clasificare a materialului. Ar fi fost de mare folos ca volumul să aibă și⁴ o mică prezentare teoretică în care să se întredadă poziția specialiștilor Institutului Academiei față de problemele ridicate de studierea basmelor, atît de divers dezbătute de savanții din întreaga lume. Aceasta cu atît mai mult cu cît pentru buna îndrumare a muncii, în Institut se studiază lucrările folcloriștilor de peste hotare, mai ales din URSS și din țările de democrație populară așa cum reiese din articolele și din notele tipărite în revistă. O fixare a poziției teoretice era cu atît mai necesară cu cît sînt anunțate pentru curînd să fie tipărite trei studii de analiză ale unor elemente de formă în basmele românești⁵.

¹ *Cuvînt înainte în Studii și cercetări de Istorie literară și Folclor*, an I, 1952, nr. 1—4, p. 8.

² An I, 1952; an II, 1953; an III, 1954; an IV, 1955. Apariția revistei a umplut un mare gol în publicistica de specialitate.

³ Volumul I (*Poezia*), 1954, 648, p.; vol. II (*Basme*), 1956, 514 p. În pregătire vol. III (*Povești, legende, snoave*), și o *Antologie a cupodoperelor poeziei populare*.

⁴ Volumul are o *Notă asupra editării textelor*, un *Glosar*, un *Indice de nume și lucruri* și *Tabla de materii (pe autori)*.

⁵ Al. Bistrițeanu, *Peisajul în basmul românesc* (comunicare ținută în sesiunea din 1956 a Academiei RPR); I.C. Chițimia, *Fauna în basmul românesc, (calul)*; GH. Vrabie, *Flora în basmul românesc*.

O acțiune importantă pornită de Institut este alcătuirea unei istorii a folcloricității românești menită să adune laolaltă, în monografiile documentate — din care unele s-au publicat⁶ iar altele sînt în curs de pregătire⁷ — date prețioase asupra vieții și activității înaintașilor noștri cercetători și culegători ai folclorului românesc.

Un *Manual de folclor* pe care l-a lucrat un colectiv și pe care îl pune la punct Academician Gh. Călinescu este destinat învățămîntului superior, dar este așteptat și de folcloriștii formați la școala terenului pentru a-și confrunta observațiile cu datele noi ale teoriei folcloricității.

Pentru o apropiere a activității celor două secții ale sale, institutul de istorie literară și folclor studiază și problema *Folclorul ca preocupare și izvor de inspirație la scriitorii noștri*, din care s-au și conturat cîteva aspecte⁸.

C. B.

★

Valorificarea folclorului din răspunsurile la chestionarul B. P. Hasdeu.

În ședința din 14 martie 1946 a secției a VIII-a a Aeademiei R.P.R., profesorul Ion Mușlea de la Cluj a făcut o comunicare despre *Importanța materialului folcloric din răspunsurile la chestionarul lui B.P. Hasdeu și problema valorificării lui*. Este vorba despre cele nouăsprezece volume de format mare — șaptesprezece mii de pagini — în care se află răspunsurile primite de Hasdeu din șapte sute șaptezeci și trei de sate ale țării la cele două sute cinci chestiuni din care șazeci și cinci, adică mai mult de o pătrime sînt din domeniul folclorului.

Interesul deosebit pe care îl stîrnește materialul nu se datorește numai vechimei sale documentare — este primul din cele cinci fonduri⁹ mari de manuscrise folclorice cunoscute — ci și faptului că este inedit aproape în întregime. De o bogăție nebănuită în informații legate de viața folclorică a poporului nostru, cunoașterea lor ar aduce o revizuire a multor concluzii sprijinite pe documentație mai săracă și mai puțin variată.

Profesor Ion Mușlea lucrează la valorificarea acestor materiale alcătuind — pentru a fi tipărit — un « *repertoriu* » sau mai bine zis un « *inventar amănunțit al motivelor cuprinse în chestionarul lui Hasdeu, un fel de dicționar folcloric românesc din care lipsesc doar definițiile, deși unele din ele vor figura în introducere* »¹⁰.

Nu mai este nevoie să adăugăm nimic despre valoarea acestui indice care va pune la îndemîna specialiștilor și tuturor celor ce se interesează de cultură, o comoară de documente neprețuite. Răspunsurile trimise acum trei sferturi de veac la întrebările lui B.P. Hasdeu îi vor ajuta pe cercetătorii de astăzi să facă legătura între trecut și prezent în multe aspecte ale creației populare.

C. B.

★

Activitatea folclorică la filiala din Iași a Academiei R. P. R.

Încadrîndu-se în planul de cercetări al Institutului de istorie literară și folclor din București, Alexandru Teodorescu, cercetător al Institutului de lingvistică, filiala Iași a Academiei R.P.R., a citit în sesiunea din 1956 a Academiei un studiu al său, intitulat *Folclorul la Contemporanul*. Făcînd o sumară prezentare a mișcării culturale a timpului, vorbind despre publicațiile periodice cu prestigiu care tipăreau studii și materiale folclorice între anii 1881 — 1890, sau amintind numele cunoscuților folcloriști ai epocii, vorbitorul a căutat să fixeze locul revistei *Contemporanul* în istoria folcloricității românești. Cu toate că nu era o revistă de specialitate, *Contemporanul* s-a făcut totuși tribuna celor mai înaintate concepții despre folclor. Prin publicarea studiului lui Paul Lafargue, *Cîntece și obiceiuri la nunți, studii despre originea familiei*, în care traducătorul — Iosif Nădejde — face și trimiteri la materialul folcloric românesc, se fac cunoscute cititorilor romîni opiniile savantului francez în legătură cu

⁶ Academician D. Panaitescu-Perpessiciu, *Lazăr Săineanu și folclorul (I)*; I. Chițimia B. P. Hasdeu și problemele de folclor, Gh.I. Pitîș și cercetările sale de folclor, Theodor Burada folclorist și etnograf, D. Stănescu folclorist; Dora Lițman, *Viața lui Petre Ispirescu*.

⁷ Academician D. Panaitescu-Perpessiciu, *Lazăr Săineanu și folclorul (II)*; Al. Bistrițeanu, *Primii culegători de basme: Schott, Obert, Kunisch, G. Dem. Teodorescu. I. Pop Reteganul, Elena Sevastos*; M. Bucur, *Jarnik și Birsanu*; I. C. Chițimia, *Al Lambrior, Gr. Tocilescu, M.Gaster*; Val. Ciobanu, *Tudor Pamfile* (Comunicare ținută în rezumat în sesiunea din 1956 a Academiei R.P.R.).

⁸ S-au publicat pînă acum studii despre *Cantemir, Eălcescu, Asachi*.

⁹ Răspunsurile la chestionarul lui B. P. Hașdeu (1855); *Materialele* lui I. Pop — Reteganul (1889 — 1892); Răspunsurile la chestionarul lui Nic. Densușianu (1896); *Materialul Institutului de Folclor din București*; *Materialul Arhivei de Folclor din Cluj*.

¹⁰ Citate din comunicare.

poezia populară, opinii ce-și păstrează valoarea și astăzi. De asemeni, pentru a lupta împotriva superstițiilor, în paginile *Contemporanului* se tipăresc traduceri din Leturneau și H. Spencer. Tot acolo s-au publicat și recenzii asupra studiilor și culegerilor de folclor. Din ele se desprinde orientarea progresistă a comentatorilor, ca și a studiilor și se exemplifică cu recenzia lui Iosif Nădejde despre lucrarea lui Al. I. Philipide *Incerări asupra stării sociale a poporului român în trecut*, lucrare bazată pe interpretarea poeziei populare. De asemenea se publică studii ample cum este cel al lui M. Schwartzfeld *Poeziile populare din colecția V. Alexandri sau cum trebuie culese și publicate cîntecele populare în care se conturează clar concepția Contemporanului în problemele folclorului*.

Lucrarea lui Al. Teodorescu este alcătuită cu îngrijire și ajută mai buna înțelegere a epocii în care *Contemporanul* avea un loc aparte printre revistele vremii. Orientîndu-se către realism și folosirea materialului folcloric ca mijloc de cunoaștere a vieții, revista a contribuit la trezirea conștiinței cititorilor spre a lupta pentru progres.

C. B.

★

Folclorul în activitatea Societății de științe istorice și filologice

Pentru a se putea îndruma activitatea amatorilor de cercetări istorice și filologice din cele mai îndepărtate colțuri ale țării (profesori, învățători, funcționari administrativi sau tehnicieni, pensionari, studenți, etc.) s-a înființat în 1949 Societatea de științe istorice, filologice și folclor, care în 1954 și-a schimbat numele în *Societatea de științe istorice și filologice*. Ea are filiale în mai multe orașe din țară. În cadrul secțiilor de filologie, colective de folcloriști se găsesc la Arad, București, Craiova, Cluj, Orașul Stalin și Timișoara. La Sibiu este un cerc permanent de cercetări folclorice, care numără circa trei sute de membri. Acest cerc are o activitate deosebită și se bucură de sprijinul material și științific al Institutului de folclor din București. Tot la Sibiu este și un cerc pentru studierea folclorului german. Activitatea societății este foarte interesantă. În cadrul cercurilor arătate se organizează culegeri la teren, studii și ședințe de comunicări publice, în care se dezbate rezultatele muncii folcloristice individuale sau colective a membrilor societății. Cele mai bune lucrări și articole sînt trimise la centrala din București spre publicare în revista *Limbă și literatură*¹¹ sau în broșuri separate. Planul de publicații al societății este foarte variat și cuprinde culegeri de material, studii analitice și monografii¹² care prin apariția lor vor aduce atît material nou de cercetare cît și păreri care vor deschide discuții și care vor contribui la îmbogățirea folcloristicii. Interesante sînt și legăturile pe care societatea le are cu străinătatea, ca și schimbul de publicații de specialitate, pentru o mai bună cunoaștere reciprocă.

C. B.

★

Mihail Vulpescu

La 23 august 1956, s-a stins din viață profesorul Mihail Vulpescu, unul din marii iubitori ai cîntecului popular românesc.

Născut la 24 decembrie 1888 în comuna Lușșanii Ialomitei, Mihail Vulpescu a participat în copilărie la toate obiceiurile tradiționale ale satului, pe care nu le-a uitat niciodată. Talent multilateral artistic, cu înclinații spre desen, pictură și sculptură, fiind înzestrat cu voce frumoasă de bariton, se dedică muzicii studiînd cîntul la Conservatorul național din Paris și la Schola Cantorum. În cariera sa de solist premiat al Operei din Monte-Carlo și mai tirziu al operei din București, nu uită niciodată cîntecul popular românesc pe care-l interpreta cu multă însuflețire, ori de cîte ori se ivea prilej, în străinătate ca și în țară.

M. Vulpescu a ocupat postul de profesor al clasei de operă la Conservatorul de Muzică din București și de consilier tehnic muzical la Direcția mișcării culturale a mușcipiului București, unde reușește să dea viață ateneelor populare, sprijinind cu multă căldură concursurile obiceiurilor tradiționale ale sîrbătorilor de iarnă ca și numirea studenților săraci ai Conservatorului de Muzică în posturile de dirijori de cor la aceste atenee. Înființarea Coralei mușcipiului București, este de asemenea una din frumoasele lui inițiative.

¹¹ Primul volum a apărut în 1955.

¹² Spicium: V. Adăscăloaiei, *Aspecte din dramaturgia populară*; Al. Bistrișeanu, *M. Kogălniceanu și folclorul*; I. Albescu, *Cîntecul miresei*; N. Munteanu, *Proză de la Rucăr*; G. Șerban Cornilă, *Teme noi în strigături*; I. Albescu, *Elemente străvechi în obiceiurile de nuntă*; A. Vasiliu, *Eminescu și problemele de folclor*; I. Niciu, I. Julea, N. Dumitrașcu, *Culegere de folclor* (circa trei sute pagini).

Încă de pe băncile școlii, ca elev al seminarului Nifon și al Conservatorului de Muzică din București, publică în 1908 «*Repertor muzical*» și în 1909 «*Buchet muzical*», colecții de coruri romanțe și cîntece populare. A publicat o serie de lucrări de folclor și prelucrări de materiale folclorice printre care:

1) *Doinas de Roumanie*, Paris 1917 (ed. II. 1925), 15 cîntece populare armonizate de C. Castrișanu; 2) *Privire generală asupra cîntecului popular românesc* în «*Le guide du concert*» din 2,9 și 16 mai 1924; 3) *Les coutumes roumaines périodiques*, Paris 1927; 4) *Danses roumaines* după teme populare, Paris 1930; 5) *Cîntecul popular românesc* București 1930; 6) *Chestionar folcloristic monografic* pentru cursul secundar; 7) *Cinci basme*: Voinicul înflorit, Pomul cu merele de aur, Basmul lăcrămioarelor, Muma pădurii și Rosmarin. Tipografia Universul; 8) *Irozii și păpușile*, București 1941; 9) *Povești din satele noastre*, București 1943.

Mihail Vulpescu a fost membru al Societății de muzicologie și al Societății de etnografie și tradițiuni populare din Paris. El poate fi considerat ca unul din folcloriștii noștri care a luptat să facă peste hotare cunoscute cîntecele și obiceiurile poporului român.

Pentru aceste prețioase contribuții, folcloristica românească păstrează lui Mihail Vulpescu o pioasă amintire.

C. Z.

Concursurile echipelor artistice de amatori

Bogăția și varietatea de genuri și forme regionale ale folclorului nostru capătă azi în activitatea artistică de amatori, noi forme de prezentare.

Pe lângă cluburile sindicale dela orașe și pe lângă căminele culturale dela sate s-au format dela eliberare, mii de echipe de cîntec și de joc, orchestre populare și brigăzi artistice de agitație. Numărul muncitorilor tineri și maturi și al țăranilor de toate vîrstele ce iau parte la această mișcare a depășit cred, demult, milionul. Proporțiile mișcării sînt uriașe. Îți dai seama de aceasta de cite ori iei contact cu ea la concursuri sau alte prilejuri. Mișcarea artistică de amatori este un factor important în viața culturală de azi a poporului nostru. Ea crește odată cu ridicarea nivelului cultural al poporului nu numai în număr ci și în calitatea realizărilor.

Dezvoltarea continuă a mișcării artistice de amatori pune mereu noi probleme ce se rezolvate de cei ce o organizează și o îndrumă. Concursurile din anul acesta, al IV-lea al echipelor sindicale și al IV-lea al echipelor căminelor culturale, izbutite fără îndoială, au arătat aceasta cu prisosință.

Faptele pozitive au fost numeroase și creșterea calitativă vădită. Atît desfășurarea pe țară în etapele în care concursul s-a desfășurat între sindicate sau între comune, apoi în etapele raionale și regionale, cit și finalele ce au avut loc la București, în luna august 1956, au arătat o creștere calitativă a mișcării corale, o mai mare grijă pentru alegerea repertoriului și pentru măiestria interpretării, încercări de a crea dansuri noi, uneori cu temă din viața de azi și de a da noi forme de prezentare dansurilor populare, creșterea numărului soliștilor, încercări de a prezenta cîntecul popular prin noi formații de instrumente populare și ceea ce trebuie subliniat deosebit, interesul pentru o nouă formă de manifestare pentru brigăzile artistice de agitație.

Alături de formațiile care au fost în frunte și la celelalte concursuri, noi formații au apărut și s-au clasat pe primele locuri. Unele regiuni cum este de pildă regiunea Constanța, unde mișcarea artistică de amatori a mers atîția ani greu, au ajuns deodată în frunte, atît prin numărul mare al formațiilor prezentate în finale, cit și prin calitatea artistică a lor. Casele de cultură sindicale și Casele de cultură raionale au dovedit că sînt nuclee locale ce pot fi pildă și pot da îndrumări. Munca depusă de compozitorul T. Jarda la căminul cultural din Leșul Ilvei, regiunea Cluj a fost plină de roade și de învățăminte pentru felul cum trebuie valorificat cu adevărat folclorul în mișcarea artistică de amatori. Regiunea Hunedoara a știut din nou să prezinte cu curaj din nesecata bogăție de folclor tradițional perle rare, ca nunta străveche prezentată de echipa căminului cultural din Lăpujul de sus. Dar alături de realizările adevărate și de încercările curajoase a căror enumerare s-ar putea continua încă, au apărut fie din loc în loc, fie în general, unele fenomene ce diminuează eficiența mișcării și îi împiedică dezvoltarea.

Notăm doar cîteva în legătură cu folosirea folclorului. După ani de zile de activitate unele echipe au ajuns la șabloane, la formule stereotipe, careucid ceea ce este esențial oricărei activități artistice, căutarea noilor forme de exprimare. Aplicarea șablonelor este un drum ușor și tocmai de aceea foarte periculos. Șablonul tinde să se generalizeze în unele domenii ale mișcării artistice de amatori și mai cu seamă la echipele de dansuri. Cit va fi contribuit la aceasta șablonizarea activității coregrafice a marilor ansambluri care sînt date și luate de exemplu la echipele amatoare

se va vedea cînd se va face odată o dezbatere temeinică a acestei probleme. De altfel domeniul dansurilor a fost poate cel mai slab la acest concurs și desigur că acest lucru nu este fără legătură cu faptul că o largă dezbatere asupra folosirii dansurilor populare în mișcarea artistică de amatori, dezbatere ce trebuia să aibă loc de acum trei ani, n-a avut loc nici pînă acum. Cele două concursuri au început, s-au desfășurat și s-au terminat fără ca o serie de probleme ce se cereau rezolvate în interesul justei valorificări a folclorului în mișcarea coregrafică amatoare, să se fi debătut măcar.

Șablonizarea ascunde și oarecare lipsă de curaj și în chip ciudat, lipsa de curaj s-a vădit și în promovarea noului și în valorificarea tradiției. Ea vine fără îndoială din numeroasele confuzii ce mai dăinuie încă în legătură cu tradiția, cu înnoirea ei și cu apariția formelor noi în folclor, printre cei ce îndrumază mișcarea artistică de amatori, dar și din lipsa unei aprofundate cunoașteri a realității folclorice de către unii dirijori de cor, instructori ai echipelor de dansuri și conducători ai brigăzilor artistice. Că așa este ne-au dovedit-o cei care, contrar acestora, cunoscînd bine realitatea folclorică locală, au folosit-o cu curaj și pricepere, înlăturînd prejudecățile și confuziile. Exemple elocvente sînt corul și orchestra dela Leșul Ilvei și brigada artistică de agitație dela Peretu.

Folosirea folclorului în mișcarea artistică de amatori este un lucru de mare răspundere. Mișcarea artistică de amatori valorifică în forme noi, marea bogăție a folclorului țării noastre. Ceea ce poporul a creat și cizelat pînă la realizări de extraordinară desăvîrșire, trebuie minuit cu grija și cu dragostea cu care se minuiesc lucrurile rare. Faptele folclorice sînt complexe și trebuie cunoscute bine pentru a le putea înțelege întreaga măsură. Prezentate în mișcarea artistică de amatori nu este îngăduit ca ele să fie mai prejos decît în forma lor nativă. Pe scenă ele trebuie să convingă și să emoționeze așa cum emoționează din totdeauna în viață. Ajunse însă pe mîini meșteșugărești și tratate după formule, după stereotipic, ele nu mai conving, nu mai emoționează.

Mișcarea artistică de amatori trebuie să întărească în popor conștiința valorii deosebite a bunurilor lui folclorice. Șablonul, lipsa de curaj, atitudinile meșteșugărești și tehnicizmul în aprecierea echipelor nu pot contribui însă la aceasta și ar trebui grabnic înlăturate. Poporul ne-a păstrat bunurile folclorice peste veacuri și ne-a predat o comoară de preț ce nu trebuie știrbită ci înălțată mereu spre noi culmi ale artei pentru a o face demnă de vremurile mari pe care le trăim. Răspunderea e tot atît de mare cît de mare trebuie să fie dragostea și prețuirea noastră pentru folclor.

M. P.

★

Folcloriști romîni peste hotare

Între 25 septembrie și 17 octombrie 1956 a avut loc la Budapesta festivalul Bartók. Din partea Republicii Populare Romîne a participat o delegație formată din : maestrul Sabin Drăgoi, Directorul Institutului de Folclor, în calitate de membru în Comitetul Internațional Bartók împreună cu dirijorii George Georgescu și Constantin Silvestri, compozitorii Zeno Vancea și Tiberiu Olah precum și pianistul Gheorghe Halmos. La această comemorare — impresionantă prin proporțiile sale — au fost prezenți cei mai de seamă muzicieni din lumea întreagă, cu membrii în comitet, invitați, sau interpreți și dirijori, care au adus omagiul lor și al țării pe care o reprezentau marelui fu al poporului maghiar.

La ședința de constituire a Comitetului internațional din 26 septembrie 1956, ținută în sala festivă a Academiei de științe prezidată de maestrul Kodály Zoltán, președintele comitetului, după cuvîntarea solemnă rostită de ministrul culturii Darvas și după expunerea activității Comitetului național de către compozitorul Szabó Ferenc, Secretarul General al Comitetului, maestrul Sabin Drăgoi a luat primul cuvîntul, subliniind puternica personalitate creatoare și inovatoare a lui Béla Bartók și arătînd marile servicii aduse de acesta culturii rominești prin explicarea, prelucrarea, publicarea și răspîndirea în lumea întreagă a creației artistice a popoului nostru. Maestrul S. Drăgoi a arătat de asemenea recunoștința poporului romîn pentru strălucitul exemplu pe care compozitorii romîni l-au avut în persoana lui Bartók și cinstirea pe care poporul nostru i-o va face, ridicîndu-i un monument în fața Ateneului Romîn alături de acela al genialului nostru George Enescu.

★

Între 15 august și 14 septembrie 1956, prof. Tiberiu Alexandru, șeful catedrei de folclor de la Conservatorul de muzică « Ciprian Porumbescu » și cercetător științific la Institutul de Folclor a făcut o călătorie de studii în R.P. Chineză. Cu acest prilej, a avut mai multe schimbări de opinii în problemele de specialitate cu diferiți muzicieni și oameni de artă.

La Pekin, profesorul Tiberiu Alexandru a conferențiat despre muzica populară românească, folosind pentru ilustrare înregistrări sonore din arhiva Institutului de Folclor. Conferința a fost primită cu mare interes, iar la cerere a fost repetată în mai multe orașe. Textul a fost solicitat spre a fi publicat în revista Uniunii Muzicienilor din Pekin, iar la Canton, conferința a fost înregistrată pe bandă de magnetofon de către radiodifuzinea locală.

S. C. S.

★

Orchestra populară «Barbu Lăutaru» în R.D. Germană și în R. Cehoslovacă

Între 21 august și 15 septembrie 1956 orchestra populară «Barbu Lăutaru» și grupul de dansatori din Ansamblul de cîntece și dansuri al SPC-ului au efectuat un turneu în R.D. Germană și în Republica Cehoslovacă.

La sosirea sa la Berlin delegația artistică romină a fost întâmpinată la aeroport, de reprezentanți ai societății pentru legăturile culturale cu străinătatea, în frunte cu secretarul general Dr. Karl Friedrich Weise, de reprezentanți ai Ministerului Culturii, de conducerea Ansamblului «Grenzpolizei» și diferite alte grupuri.

Formația a dat concerte la Berlin, Weimar, Dresda, Leipzig, Iena, Erfurt și în alte centre industriale, iar la întoarcere, — oprindu-se în Cehoslovacia — la Praga, Brno și Bratislava.

La Kamenz, Weisswasser, Erfurt și Iena spectacolele au fost primite cu entuziasm deosebit.

La sfîrșitul spectacolului dat la Iena, a avut loc o caldă manifestare de simpatie a publicului pentru artiștii romini.

Au reperțat un mare succes soliștii instrumentiști Ion Luță Ioviță, Damian Luca, Nicu Stănescu și Ionel Budișteanu. Cel din urmă pentru interpretarea «Ciocîrliei» la vioară.

Temperamentul și virtuozitatea instrumentiștilor, bogăția costumelor, măestria dansatorilor au deșteptat profunda admirație a publicului german.

Această admirație a fost exprimată din plin și în presă. Titlurile articolelor apărute în «Neues Deutschland», «Berliner Zeitung» și alte ziare germane: «Triumful artei populare rominești», «Artă populară în cea mai desăvîrșită formă», «Artiștii populari romini ne-au vrăjit», etc. arată viul interes și prețuirea de care se bucură arta noastră populară peste hotare.

Interesul față de arta populară rominească s-a manifestat și în alte chipuri.

Radiodifuziunea din Berlin a imprimat 20 de piese muzicale în interpretarea orchestrei «Barbu Lăutaru», piese care au început să fie date în emisiune încă în timp ce delegația se afla în R.D. Germană, iar Radiodifuziunea din Cottbus a imprimat întreg concertul dat de ansamblul romin și a luat un interview în limba germană conducătorului delegației tov. C. Cirjan. Deasemenea, în cadrul jurnalului de actualități la televiziune și cinematografie s-au prezentat scene din programul formației.

La Praga concertul orchestrei a fost televizat chiar din sala de spectacol.

Ansamblurile germane de cîntece și dansuri au manifestat o deosebită simpatie față de solii folclorului românesc. La Weimar s-a organizat un schimb de experiență între conducerea ansamblului romin și conducătorii ansamblului de dansuri al Uniunii Sindicatelor libere germane.

E. C.

★

Ansamblul «Ciocîrlia» în R.P. Chineză, R.P. Mongolă Coreea și Vietnam

La invitația R.P. Chineze, ansamblul de cîntece și dansuri «Ciocîrlia» a făcut un turneu în R. P. Chineză. În după amiaza zilei de 1 iunie 1956 ansamblul a sosit în Pekin. La gară a fost întâmpinat de funcționari superiori ai Ministerului Culturii, oameni de artă, studenți și ansambluri de cîntece și dansuri din Pekin.

Spectacolele s-au bucurat peste tot de mare succes, iar primirea care li s-a făcut a fost entuziastă.

Presa a publicat nenumărate articole elogioase la adresa ansamblului. Printre acestea cităm articolul apărut în «Jen Min Jibao» din 8 iunie sub semnătura lui Li Juan Cin, director adjunct al secției de muzică populară a Conservatorului din Pekin, intitulat «Moștenitor și răspînditor al artei populare».

Autorul apreciază munca folcloriștilor romini și răspîndirea artei populare, precum și interpretarea artistică foarte vie și expresivă, recomandînd valorificarea largă a folclorului în R.P. Chineză, după exemplul ansamblului romin.

Un grup de artiști chinezi au însoțit ansamblul atît în turneu cît și în timpul șederii sale în Pekin pentru a face schimb de experiență. Ca rezultat al acestor schimburi, la spectacolul dat la

Pekin în 13 iunie, o dansatoare chineză din «Ansamblul central popular» a dansat partea solistei din dansul maramelor, iar la reîntoarcerea la Pekin, Ansamblul «Ciocirlia» a prezentat un dans din Mongolia Interioară, învățat în timpul turneului.

Înterupînd turneul său în R.P. Chineză ansamblul a plecat în R.P.D. Coreeană unde a dat o serie de spectacole în orașele Phenian, Keson, Sarivon, Ibegiu, Nampo și Singiu. Și aci ansamblul s-a bucurat de un mare succes. În orașele Keson și Ibegiu, situate în raioanele eliberate după război, spectacolele Ansamblului «Ciocirlia» au fost primite excepțional de călduros, fiind prima formație artistică dintr-o țară de democrație populară, care a vizitat aceste raioane.

După reîntoarcerea în R.P. Chineză, Ansamblul și-a continuat turneul vizitînd orașele Kiumin, Ciciucin, Nanchin, Șanghai, Ibancior Kanton și Nanin. În continuare ansamblul a întreprins un turneu în R.D. Vietnam și R.P. Mongolă.

E. C.

★

Ansambluri populare străine în țara noastră

În cadrul «Decadei Artei Ucrainiene» (august-septembrie 1956) ne-a vizitat țara Ansamblul ucrainian de cîntece și dansuri «Veriovka».

Ansamblul, sub conducerea lui Grigorii Veriovka, a dat spectacole în București și în mai multe orașe din țară, fiind primiți cu multă căldură.

Publicul a fost captivat îndeosebi de vocea generoasă și caldă a lui Nicolae Gubri, de vioiciunea și humorul Tamarei Zalevșkaia, de vocea de calitate și interpretarea plină de sensibilitate a Eleonorei Iaroțcaia.

De un deosebit succes s-a bucurat grupul de dansatori, laureat al Festivalului Mondial al tineretului de la Berlin.

★

În luna septembrie 1956 publicul nostru a avut ocazia să admire arta cîntăreților și dansatorilor indieni, care au fost oaspeții țării noastre.

Arta indiană, făurită în decursul a peste douăzeci de veacuri, ne-a dezvăluit o lume puțin cunoscută nouă. Publicul a putut vedea cele mai vechi dansuri indiene, dansurile Bharatanatyam, dansurile Kathakali, inspirate din mitologia indiană și dansurile moderne în stilul Shantiketam.

S-a relevat măestria artiștilor Sitara Devi, A. Sarada, Krishan Kutti și Ramam Kutti, Manjula Datt, Mitra Datt, Ushan Aryanakam și Kiran Mangiam. S-au evidențiat de asemenea compozitorul Valact Khan, care a executat la instrumentul popular «sitar» compoziții proprii, cîntărețul popular Nirmalendu Chondari, laureat al Festivalului Mondial al Tineretului de la Varșovia și cîntăreața populară Zelita Ubhayakar prin marea lor virtuozitate.

O contribuție însemnată au adus instrumentiștii, care au acompaniat dansurile la instrumentele populare: tabli, sitar, dutar și suridangam.

★

Opera din Pekin, cum am putut vedea nu de mult pe scenele noastre, constituie o îmbinare ciudată dar plină de măiestrie a elementelor populare cu cele clasice.

La baza multor subiecte se află vechi povești populare, la baza altora se găsesc realități istorice, iar altele sînt plămuite de autori de multe ori anonimi.

Neobișnuit pentru publicul nostru este însuși genul de operă chineză în care sînt integrate cele mai variate ramuri ale artelor scenice: declamația, dansul, muzica, mimica și acrobația. Artistul chinez de operă clasică le posedă pe toate acestea în egală măsură.

★

La 24 iulie 1956 a sosit în țară, Ansamblul de cîntece și dansuri al armatei populare mongole. Ansamblul a dat o serie de spectacole în București și provincie.

Au prezentat interes tablourile coregrafice cu caracter alegoric «Nadom», «Aksol», «Tinerii călăreți». Publicul a fost impresionat deasemenea și de pitorescul costumelor și de sonoritatea neobișnuită a instrumentelor populare.

Corul, sub conducerea lui Țerendorj, artist emerit al R.P. Mongole, a prezentat un program variat și interesant.

În semn de prietenie au fost executate cîntecele populare românești «Pe Mureș și pe Tirnavă», «A plecat Gheorghiuță militar» și «Mărăcinele».

E. C.